

Sodišče je razglasilo, da predvideni sporazum o prenosu podatkov iz evidence podatkov o potnikih med Evropsko unijo in Kanado ne more biti sklenjen v sedanji obliki

Čeprav so sistematičen prenos, hramba in uporaba vseh podatkov o potnikih v glavnem dopustni, več določb osnutka sporazuma ne izpolnjuje zahtev, ki izhajajo iz temeljnih pravic Unije

Evropska unija in Kanada sta se dogovorili o sporazumu o prenosu in obdelavi podatkov iz evidence podatkov o potnikih (Sporazum PNR), ki je bil podpisan leta 2014. Svet Evropske unije je pozval Evropski parlament, naj ta sporazum odobri, Parlament pa se je odločil, da Sodišču predlaga izdajo mnenja o tem, ali je predvideni sporazum združljiv s pravom Unije in, natančneje, določbami o spoštovanju zasebnega življenja in varstvu osebnih podatkov. Opozoriti je treba, da mora Sodišče prvič odločiti o združljivosti osnutka mednarodnega sporazuma z Listino EU o temeljnih pravicah.

Sodišče je z današnjim mnenjem odgovorilo, da **Sporazum PNR ne more biti sklenjen v sedanji obliki, ker več njegovih določb ni združljivih s temeljnimi pravicami, ki jih priznava Unija.**

Predvideni sporazum omogoča sistematičen in stalen prenos podatkov iz PNR o vseh letalskih potnikih kanadskemu organu za uporabo in hrambo ter morebiten poznejši prenos teh drugim organom in drugim tretjim državam zaradi boja proti terorizmu in hudim mednarodnim kaznivim dejanjem. Predvideni sporazum zato med drugim določa petletno trajanje hrambe podatkov ter zahteve v zvezi z varnostjo in celovitostjo podatkov iz PNR, takojšnje prikrivanje občutljivih podatkov, pravice do dostopa do podatkov, popravka in izbrisa ter možnost vložitve pravnih sredstev v upravnih in sodnih postopkih.

Podatki iz PNR, obravnavani skupaj, lahko med drugim razkrivajo celoten načrt potovanja, potovalne navade, razmerja med dvema ali več osebami in informacije o finančnem položaju letalskih potnikov, njihove prehranske navade ali zdravstveno stanje in celo zagotovijo občutljive informacije o teh potnikih. Poleg tega naj bi se preneseni podatki iz PNR pred prihodom potnikov v Kanado nato sistematično analizirali s samodejnimi sredstvi, ki temeljijo na predhodno določenih modelih in merilih. Take analize lahko zagotavljajo dodatne informacije o zasebnem življenju potnikov. Nazadnje ta sporazum, ker je podatke iz PNR mogoče hraniti največ pet let, omogoča, da so informacije o zasebnem življenju potnikov na voljo posebej dolgo.

Sodišče je tako ugotovilo, da prenos podatkov iz PNR iz Unije v Kanado ter pravila predvidenega sporazuma o hrambi podatkov, njihovi uporabi in njihovem morebitnem nadaljnjem prenosu kanadskim, evropskim ali tujim javnim organom vključujejo **poseganje v temeljno pravico do varstva zasebnega življenja**. Predvideni sporazum prav tako vključuje **poseganje v temeljno pravico do varstva osebnih podatkov**.

Sodišče je nato preučilo, ali je ti poseganji mogoče utemeljiti. Glede tega je poudarilo, da **sta zadevni poseganji utemeljeni z uresničevanjem cilja v splošnem interesu** (zagotavljanje javne varnosti v boju proti terorističnim in hudim mednarodnim kaznivim dejanjem) in da sta prenos podatkov iz PNR v Kanado in njihova nadaljnja obdelava primerna za zagotovitev uresnitve tega cilja.

Glede nujnosti poseganj je Sodišče menilo, da več določb sporazuma ni omejenih na to, kar je nujno potrebno, in ne določajo jasnih in natančnih pravil.

Sodišče je zlasti opozorilo, da sta pogodbenici sporazuma dopustili možnost prenosa **občutljivih podatkov** v Kanado (občutljivi podatki zajemajo vse informacije, ki razkrivajo „rasno ali etnično poreklo, politična, verska ali filozofska prepričanja, pripadnost sindikatu“, ali informacije o „zdravju ali spolnem življenju“). Ob upoštevanju nevarnosti, da bi bila obdelava v nasprotju z načelom prepovedi diskriminacije, bi bila za prenos občutljivih podatkov v Kanado potrebna natančna in posebej trdna utemeljitev z razlogi, ki niso zaščita javne varnosti pred terorizmom in hudimi mednarodnimi kaznivimi dejanji. V obravnavanem primeru pa taka utemeljitev ni podana. Sodišče je na podlagi tega ugotovilo, da **določbe sporazuma o prenosu občutljivih podatkov v Kanado ter o njihovi obdelavi in hrambi niso združljive s temeljnimi pravicami.**

Sodišče je tudi ugotovilo, da predvideni sporazum v delu, v katerem omogoča prenos podatkov iz PNR o vseh letalskih potnikih v Kanado, ne presega tega, kar je nujno potrebno. Samodejna analiza podatkov iz PNR je namenjena ugotavljanju tveganja za javno varnost, ki bi ga utegnile pomeniti osebe, ki pristojnim službam niso znane in ki bi bile lahko zaradi tega tveganja podrobno pregledane na mejah. Ta obdelava podatkov olajšuje in pospešuje varnostne preglede (zlasti na mejah), ki jih morajo v skladu s členom 13 Čikaške konvencije¹ opraviti vsi letalski potniki, ki želijo priti v Kanado ali oditi iz te države, pri čemer morajo izpolnjevati pogoje za prihod in odhod, določene z veljavnim kanadskim pravom.

Iz istih razlogov je, dokler so ti letalski potniki v Kanadi ali odhajajo iz te tretje države, podano nujno razmerje med temi podatki in ciljem tega sporazuma, tako da ta sporazum zgolj zato, ker dovoljuje sistematični hrambo in uporabo podatkov iz PNR, ne presega tega, kar je nujno potrebno.

Kar pa zadeva uporabo podatkov iz PNR med bivanjem letalskih potnikov v Kanadi, Sodišče poudarja, da ker je bil letalskim potnikom po preverjanju njihovih podatkov iz PNR dovoljen prihod na ozemlje te tretje države, mora uporaba teh podatkov med njihovim bivanjem v Kanadi temeljiti na novih okoliščinah, ki upravičujejo to uporabo. Zanj so torej v skladu s sodno prakso Sodišča potrebna pravila, ki določajo materialne in postopkovne pogoje, ki urejajo tako uporabo, da so zlasti zadevni podatki zaščiteni pred nevarnostmi zlorabe. Taka pravila se morajo opirati na objektivna merila za opredelitev okoliščin in pogojev, pod katerimi je kanadskim organom, na katere se predvideni sporazum nanaša, dovoljena njihova uporaba. Da bi se v praksi zagotovilo popolno spoštovanje teh pogojev, mora za uporabo hranjenih podatkov iz PNR med bivanjem letalskih potnikov v Kanadi načeloma, razen v nujnih primerih, ki so ustrezno utemeljeni, sodišče ali neodvisen upravni organ opraviti predhoden nadzor, odločba tega sodišča ali tega organa pa se mora izdati na podlagi obrazloženega predloga pristojnih organov, ki se vložijo zlasti v postopku preprečevanja, odkrivanja ali pregona kaznivih dejanj.

Stalna hramba podatkov iz PNR o vseh letalskih potnikih po njihovem odhodu iz Kanade, ki jo predvideni sporazum omogoča, ni omejena na to, kar je nujno potrebno. Glede letalskih potnikov, za katere ob njihovem prihodu v Kanado in do njihovega odhoda iz te države ni bilo ugotovljeno tveganje v zvezi s terorizmom in hudimi mednarodnimi kaznivimi dejanji, namreč ni razvidno, da bi po njihovem odhodu obstajala povezava, tudi če le posredna, med njihovimi podatki iz PNR in ciljem predvidenega sporazuma, ki bi upravičevala hrambo teh podatkov. Hramba podatkov iz PNR o letalskih potnikih, za katere so ugotovljeni objektivni elementi, na podlagi katerih je mogoče šteti, da bi lahko tudi po odhodu iz Kanade pomenili tveganje z vidika boja proti terorizmu in hudim mednarodnim kaznivim dejanjem, je dovoljena po njihovem bivanju v Kanadi tudi za obdobje petih let. Za uporabo podatkov iz PNR torej veljajo isti pogoji, kot veljajo za uporabo podatkov iz PNR med bivanjem letalskih potnikov v Kanadi.

¹ Konvencija o mednarodnem civilnem letalstvu, podpisana v Čikagu 7. decembra 1944 (*Recueil des traités des Nations unies*, zvezek 15, št. 102).

Sodišče je tudi ugotovilo, da **druge določbe predvidenega sporazuma niso združljive s temeljnimi pravicami, razen če se ta sporazum spremeni tako, da bi bolj omejil in natančneje opredelil poseganja**. Sodišče je tako ugotovilo, da bi moral sporazum:

- jasneje in natančneje določati nekatere podatke iz PNR, ki jih je treba prenesti;
- določati, da bodo modeli in merila, uporabljeni za samodejno obdelavo podatkov iz PNR, specifični, zanesljivi in nediskriminatorni;
- določati, da bodo uporabljene podatkovne baze omejene na tiste, ki jih Kanada uporablja v povezavi z bojem proti terorizmu in hudim mednarodnim kaznivim dejanjem;
- določati, da lahko kanadski organi podatke iz PNR javnim organom države, ki ni članica EU, posredujejo le, če obstaja sporazum med Unijo in to državo, ki je enakovreden predvidenemu sporazumu, ali odločba Evropske komisije v zvezi s tem;
- določati pravico do individualne obvestitve letalskih potnikov, če se med njihovim bivanjem v Kanadi ali po njihovem odhodu iz te države uporabijo podatki iz PNR, ki se nanje nanašajo, in če se ti podatki razkrijejo drugim organom ali posameznikom;
- zagotavljati, da neodvisen nadzorni organ zagotavlja nadzor nad pravili o varstvu letalskih potnikov v zvezi z obdelavo podatkov o njih iz PNR.

Poseganja, ki jih vsebuje predvideni sporazum, niso vsa omejena na to, kar je nujno potrebno, in tako niso popolnoma upravičena, zato je Sodišče ugotovilo, da **predvidenega sporazuma ni mogoče skleniti v sedanji obliki**.

Nazadnje je treba navesti, da je Parlament postavil tudi vprašanje, ali mora predvideni sporazum pravno temeljiti na členih 82 in 87 PDEU (pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah in policijsko sodelovanje) ali na členu 16 PDEU (varstvo osebnih podatkov). Glede tega je Sodišče odgovorilo, da mora biti sporazum sklenjen na podlagi členov 16 in 87 PDEU hkrati. S predvidenim sporazumom se namreč uresničujeta dva cilja, ki sta neločljivo povezana in enako pomembna, in sicer po eni strani boj proti terorizmu in hudim mednarodnim kaznivim dejanjem – ki spada v člen 87 PDEU – in po drugi strani varstvo osebnih podatkov – ki spada v člen 16 PDEU.

OBVESTILO: Država članica, Evropski parlament, Svet ali Komisija lahko pridobijo mnenje Sodišča glede združljivosti predvidenega sporazuma s Pogodbama ali glede pristojnosti za sklenitev tega sporazuma. Kadar je mnenje Sodišča odklonilno, lahko predvideni sporazum začne veljati, le če se spremeni ali če se spremenita Pogodbi.

Neuradni dokument za medije, ki Sodišča ne zavezuje.

[Celotno besedilo](#) sodbe je objavljeno na spletnem mestu CURIA na dan razglasitve.

Kontaktna oseba: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Posnetki z razglasitve sodbe so dostopni na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106